

Foley. Sons i cinema
Dossier pedagògic

Índex

EL TALLER

TOT EL QUE US CAL SABER
SOBRE EL TALLER

DESCOBRIM

UNA DESCOBERTA IDEAL PER
FER ABANS DE VENIR AL TALLER

FEM: FOLEY

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ PER FER
A L'AULA UN COP FET EL TALLER

EL TALLER

Sinopsi

A les pel·lícules hi sentim les veus dels protagonistes i la banda sonora, és clar, però també una pila de sons invisibles, però imprescindibles: el galop d'un cavall, les passes dels protagonistes, una porta que es tanca, algú que es grata el cap, que s'espolsa la roba o que es clava una trompada...

De gravar tots aquests sons se n'ocupen els artistes foley, que a dins d'un estudi de gravació se les empesquen totes perquè els sons sonin tan reals com sigui possible. A "Foley. Sons i cinema" descobrirem el món fascinant del foley per un dia. Veniu carregats d'imaginació i amb les orelles ben despertes!

A qui s'adreça?

Alumnat de 1r a 6è de primària.

Objectius

- Despertar la creativitat i l'escolta activa.
- Reconèixer i discernir diferents sons relacionats amb imatges.
- Experimentar amb objectes quotidians per crear nous sons.
- Descobrir l'ofici dels artistes Foley.
- Posar so a un curtmetratge.

Durada del taller

90 minuts

Desenvolupament del taller

El taller s'estructura en dos blocs.

La primera part del taller és de descoberta. L'alumnat descobrirà els secrets de l'ofici de Foley i es faran activitats per tal de despertar l'escolta activa, la imaginació i experimentar en primera persona la feina dels artistes foley.

Durant la segona part del taller posarem so a un curtmetratge creat per a l'ocasió fent servir diversos objectes d'ús quotidià. El taller s'acabarà mirant el resultat final fet col·lectivament.

DESCOBRIM

Foley o efecte de sala

Quan parlem de *Foley* o *efecte de sala* ens referim a la tècnica cinematogràfica que s'ocupa de recrear en un estudi tots aquells sons que formen part d'una pel·lícula i que no s'han pogut gravar durant el rodatge.

Sovint al set de rodatge hi ha massa sorolls per gravar els sons que ens interessin amb claredat: els tècnics amunt i avall, el director cridant indicacions als actors, el soroll de les càmeres, grues, etc. Quan rodem a l'exterior passa el mateix: el soroll d'un cotxe que passa, el vent... Per això durant el rodatge d'una pel·lícula no sempre és fàcil captar els sons que sí que voleu que se sentin a la pel·lícula: les passes dels personatges, el cop d'una porta quan es tanca, el moviment dels llençols o de la roba, el galop del cavall, etc...

És per això que molts d'aquests sons s'afegeixen durant la fase de **postproducció**. De fer-ho se n'ocupen els artistes Foley. Un ofici que requereix molta imaginació i bona oïda.

L'ofici pas a pas

1 Identificar: L'artista foley rep la pel·lícula, la mira, i fa una llista dels elements que cal gravar.

2 Organitzar: Per anar més de pressa i no deixar-se res, ordena els sons alfabèticament i fa marques al film per saber on cal gravar cada so.

3 Buscar: L'artista foley Imagina, busca i remena entre els objectes per trobar el més adequat per recrear cadascun dels sons de la pel·lícula.

4 Gravar: Dins l'estudi de gravació, l'artista foley projecta la pel·lícula i amb l'ajuda dels micròfons i la taula de so enregistra tots els sons amb la màxima sincronia possible.

5 Editar: Amb l'ordinador i un software d'edició de vídeo, edita els sons que ha gravat per tal que la sincronia sigui perfecta i el so resultant l'adequat.

6 Enviar: L'artista foley envia el resultat al director de la pel·lícula. Feina feta!

Una mica d'història...

El primer a fer aquest ofici va ser Jack Donovan Foley (1891 - 1967). Tant és així que l'ofici porta el seu cognom: Foley!

Amb l'arribada del cinema sonor Jack Donovan Foley va començar a ocupar-se de recrear i gravar el so ambient de les pel·lícules en un estudi de gravació en fase de postproducció. Algunes de les primeres pel·lícules on va treballar van ser "El fantasma de l'òpera" (1925) o "Espartaco" (1929).

Però, de fet, això de crear so ambient era una feina que ja venia de lluny... El mateix Jack havia treballat fent els sons de les radionovel·les i, durant l'època daurada del cinema mut, les sales de projecció més importants, a part de tenir música en directe, també hi posaven efectes sonors. El mèrit de Jack va ser doncs saber adaptar aquesta feina a les necessitats de les primeres pel·lícules sonores.

I avui?

Una feina tan artesanal en un món tan tecnificat com el cinema té sentit encara?

Doncs sembla que sí! Malgrat que ja existeixen a internet un munt de biblioteques digitals de sons ja pregravats per poder afegir a les pel·lícules, l'ofici de foley encara és vigent.

En moltíssimes produccions els sons es continuen enregistrant de manera artesanal, gràcies a la bona feina dels artistes foley. Així que ja sabeu, segur que un munt de cavalls que heu sentit galopar en pel·lícules, en realitat, són un parell de cocos. No és això la màgia del cinema?

Per saber-ne més...

Si us heu quedat amb ganes de submergir-vos una estona més en el món del Foley, no us perdeu aquests vídeos on podreu veure un munt d'artistes Foley en acció.

En anglès

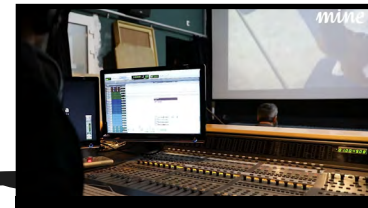
You
Tube

En català

You
Tube

You
Tube

You
Tube

FEM: FOLEY

El bon Foley

Per ser un bon artista Foley cal tenir bàsicament tres coses: unes orelles despertes, molta imaginació i un munt d'objectes.

Per això, abans de fer de Foley us proposem un petit entrenament.

Activitat 1

DESPERTEM LES ORELLES:
POSTALS

Activitat 3

ACTIVEM LA IMAGINACIÓ:
UNA CASA QUE SONA

Activitat 2

OBJECTES, OBJECTES I MÉS
OBJECTES: DRAPAIRES A L'AULA!

Activitat 4

SOM ARTISTES FOLEY:
LLUMS, CÀMERA I... ACCIÓ!

Activitat 1

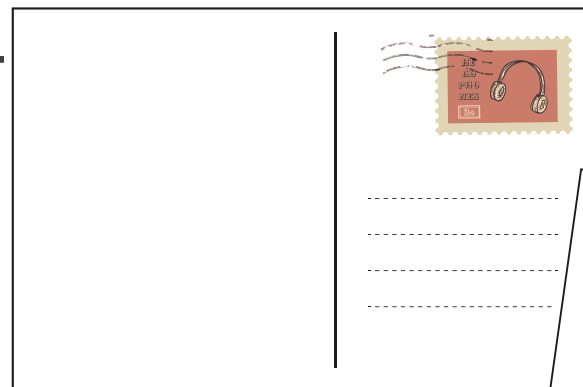
DESPERTEM LES ORELLES

1 De què va? Joc interactiu on podreu escoltar dos paisatges sonors i crear la vostra pròpia postal. Sou capaços d'identificar els sons que se senten? Desperteu les orelles!

2 Traguem-li tot el suc! Convé animar a l'alumnat a mantenir una escolta activa i convidar-lo a reconèixer els diferents sons que se senten. Si cal, podem escoltar l'àudio més d'una vegada, segur que ens ajuda a ser més precisos!

3 De la pantalla a la realitat... Aquesta activitat es pot adaptar fàcilment i convertir-la en una proposta més manipulativa on l'alumnat pinti les seves postals en un suport físic. A la vegada, també podeu fer l'exercici sortint de l'aula i buscant els paisatges sonors del vostre entorn: el pati, el carrer, el bosc...

EL PAISATGE
SONOR

Activitat 2

OBJECTES, OBJECTES I MÉS OBJECTES: DRAPAIRES A L'AULA!

1 De què va? Aquesta activitat va de recollir, provar, manipular i descobrir com sonen els objectes que tenim al voltant. Dividim la classe en petits grups. Cada grup investiga entre els calaixos, prestatgeries i racons de l'aula i recull diferents objectes. Un cop cada grup té una pila d'objectes, els fem sonar. Els piquem, els bufem, els freguem,... per descobrir les possibilitats de cada objecte. Un cop feta la descoberta, convidem als grups a relacionar cada objecte amb algun so real: el vent, el mar, un cop de porta, una cortina...

2 Traguem-li tot el suc! Un pas més serà fer servir aquests objectes per narrar una petita història, com feia Jack Foley quan treballava a les radionovelles. Ho podem fer a partir de contes que els mateixos alumnes coneguin o bé a partir d'una proposta feta pel docent.

3 De la pantalla a la realitat... Podem estirar el fil de l'activitat i convertirla en un petit joc entre els diferents grups. El docent projecta la imatge o vídeo d'algun so (un fragment d'una lluita amb espases, un dia de tempesta, algú caminant per la platja, un cavall trotant, etc.) i cada grup, amb els objectes que ha recollit, posa el so a aquella imatge. El docent pot fer d'àrbitre. Qui ha guanyat? Quin objecte ha fet servir? Comença el concurs!

Activitat 3

ACTIVEM LA IMAGINACIÓ: UNA CASA QUE SONA

1 De què va? Joc interactiu on podreu escoltar, crear i enregistrar els sons que conformen el paisatge sonor d'una casa qualsevol.

UNA CASA
QUE SONA

2 Traquem-li tot el suc! Busqueu objectes per recrear els sons i començar a fer de Foley. Podeu fer servir els que heu recollit a l'Activitat 2. De seguida us adonareu que no sempre cal fer servir el mateix objecte sinó que podem imitar-lo amb d'altres.

3 De la pantalla a la realitat... Ara que ja sabeu com sona una casa, fem un concurs? Dividim la classe en grups i a cada grup se li assigna (en secret) una habitació d'una casa imaginària (cuina, habitació, lavabo, menjador, garatge...). Cada grup es prepara el seu paisatge sonor (ho podem fer imitant els sons amb la boca o bé amb objectes) i el representa davant dels altres. Podem endevinar de quina habitació es tracta?

Activitat 4

SOM ARTISTES FOLEY: LLUMS, CÀMERA I... ACCIÓ!

Ara ja tenim les orelles despertes, la imaginació activada i l'aula plena d'objectes. Per tant, només ens queda posar so a una pel·lícula "de veritat".

Per fer-ho, us proposem dues possibilitats*:

1. Graveu la vostra pròpia pel·lícula.
2. Busqueu l'escena d'una pel·lícula que us agradi molt.

Un cop tingueu triada la pel·lícula és el moment de recordar el capítol d'aquest dossier **L'ofici pas a pas**. Us en recordeu? Us en fem un resum:

- **Identificar** els sons que heu de doblar i llistar-los.
- **Organitzar** on surt cada so que voleu gravar per tal de no deixar-vos-en cap.
- **Buscar** els objectes necessaris i provar-los.
- **Gravar** els sons. Vegeu: **SILENCI, GRAVEM!**
- **Editar-los**. Vegeu: **TALLAR, MOURE I ENGANXAR**
- **Enviar o ensenyar** el resultat als vostres companys!

**Podeu simplificar l'activitat posant so a una narració en lloc de fer-ho sobre una pel·lícula. També podeu simplificar-la si no enregistreu els sons i, senzillament, els feu en directe sobre la pel·lícula (o narració). Així doncs, l'activitat la podeu adaptar a les possibilitats del vostre centre i la vostra aula.*

Per saber-ne més...

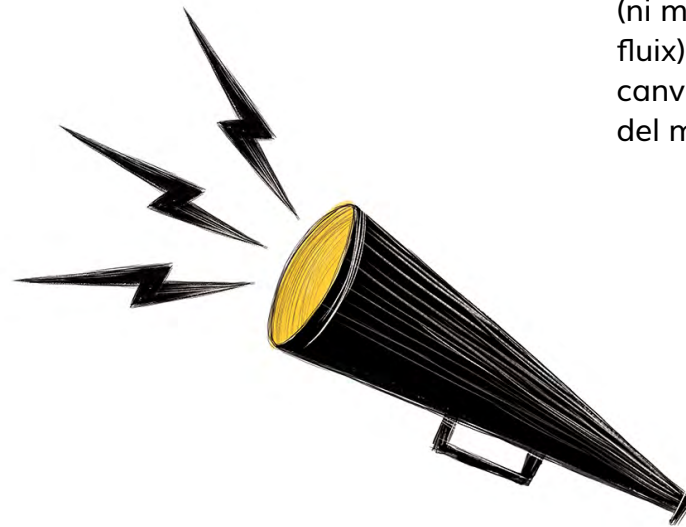
Silenci, gravem!

● Per poder gravar els diferents sons ja directament sincronitzats amb la pel·lícula podem fer servir un editor de vídeo. Per fer fer-ho, entre les opcions d'aquest tipus de software hi trobareu la opció d'"enregistrar àudio" o "enregistrar veu en off". Una excel·lent opció és fer servir, per exemple, el programa de programari lliure *DaVinci Resolve* o qualsevol altre programa d'edició de vídeo (*Final Cut d'Apple*, *MovieMaker* de Windows o altres apps similars per a tauleta).

● Si en teniu, podeu fer servir un micròfon per fer la gravació. Una bona opció senzilla i econòmica és utilitzar un micròfon USB. Si no en teniu, ho podeu fer amb el mateix micròfon de l'ordinador o la tauleta.

● Abans de gravar els sons us heu d'assegurar de:

- Tenir la pel·lícula importada al vostre projecte.
- Buscar un espai amb el màxim silenci possible.
- Comprovar que els nivells de gravació siguin correctes (ni massa fort ni massa flux). Ho podeu regular canviant el volum d'entrada del micròfon.

LINK DE DESCÀRREGA

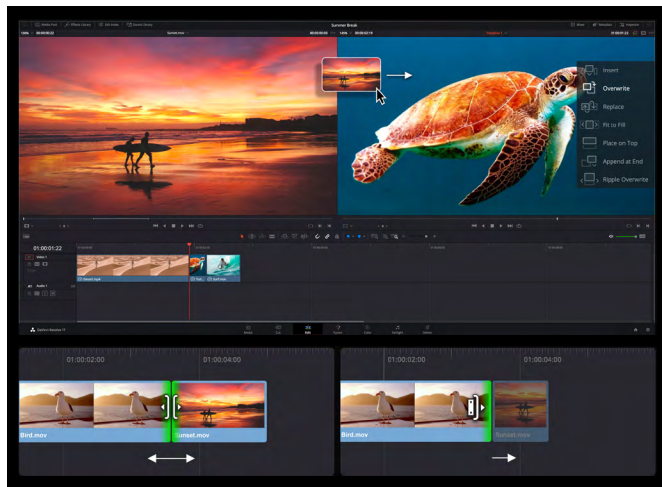

Tallar, moure i enganxar

● Per poder editar els sons i millorar la sincronia amb les imatges podeu utilitzar el mateix programa d'edició de vídeo que estigueu fent servir, vegeu:

SILENCI, GRAVEM!

● Les eines de "tallar" i "enganxar" de l'editor us permetran escurçar els talls d'àudio que heu gravat per evitar que se sentin sorolls abans i després del so.

● Les eines de "moviment" de l'editor us permetrant sincronitzar al màxim els sons que heu gravat. Tingueu en compte que com més sincronitzat hagueu fet el so en el moment de gravar, més fàcil us serà.

● Un cop acabada la feina d'edició haureu d'"Exportar" el vostre projecte i ja el podeu compartir i projectar!